

iks
UDRUGA

ema
Prostor EMAnicipacije

Umreženi u krizi: jačanje uloga OCD-a u
pružanju podrške obiteljima u riziku od
socijalne isključenosti

Kako kreativno poučavati?

Edukativni materijal rezultat je projekta „Umreženi u krizi: Jačanje uloga OCD-a u pružanju podrške obiteljima u riziku od socijalne isključenosti“.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Projekt je sufinancirao Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Sadržaj materijala isključiva je odgovornost udruge Ambidekster klub.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Učite li svoje učenike kako učiti?

- Kako Vi učite? Kako ste učili?
- Koristite li neke tehnike? Koje?
- Kako razgovarate s učenicima o učenju?
- Da li ih motivirate?
- Kako funkcioniraju provjere znanja na Vašim satovima?
- Mislite li da učenike zanima Vaš predmet?
- Zašto Vi volite ono što predajete?

Izazovi stručnjaka u odgojno- obrazovnim institucijama

Prenošenje znanja na zanimljiv i razumljiv način

Nedostatak tehnoloških struktura

Roditelji - permisivni, preangažirani vs.
zanemarujući

Suradnja s roditeljima

Višestruke uloge

Škola je...

**institucija u kojoj djeca uče sve
važne životne vještine**

- komunikaciju
- funkcioniranje u grupi
- socioemocionalne vještine
- stjecanje otpornosti
- brige za sebe i druge
- stvaranje i prekidanje odnosa
- nošenje sa tugom, ljutnjom, furstracijom
- razvijanje radoznalosti, potencijala za rast i razvoj
- učenje znanja, vještina i kompetencija
- poštivanje autoriteta
- poštivanje pravila

Obilježja aktivnih i pasivnih učenika

Aktivni učenici

- Znatiželjni su, samostalno proširuju i produbljuju znanje
- Povezuju i uspoređuju novo i staro znanje, procjenjuju vrijednost novih informacija
- Redoviti na nastavi, usmjereni na temu, vode bilješke
- Dobro raspoređuju učenje
- Prepoznaju kada im je potrebna pomoć
- Znaju da su odgovorni za svoj učinak
- Imaju pozitivan stav prema učenju, povezuju gradivo s ostvarenjem ciljeva

Pasivni učenici

- Uče samo zadano gradivo, ne istražuju
- Ne pokušavaju povezati novo i staro znanje
- Neredoviti na nastavi, ne vode bilješke
- Nemaju jasan plan učenja i ne troše vrijeme kvalitetno
- Ne traže pomoć ili ju traže prekasno
- Krive druge za loš uspjeh
- Ne vide smisao onoga što uče, učenje vide kao prisilu

2 pristupa poučavanju

Usmjereni na prijenos informacija

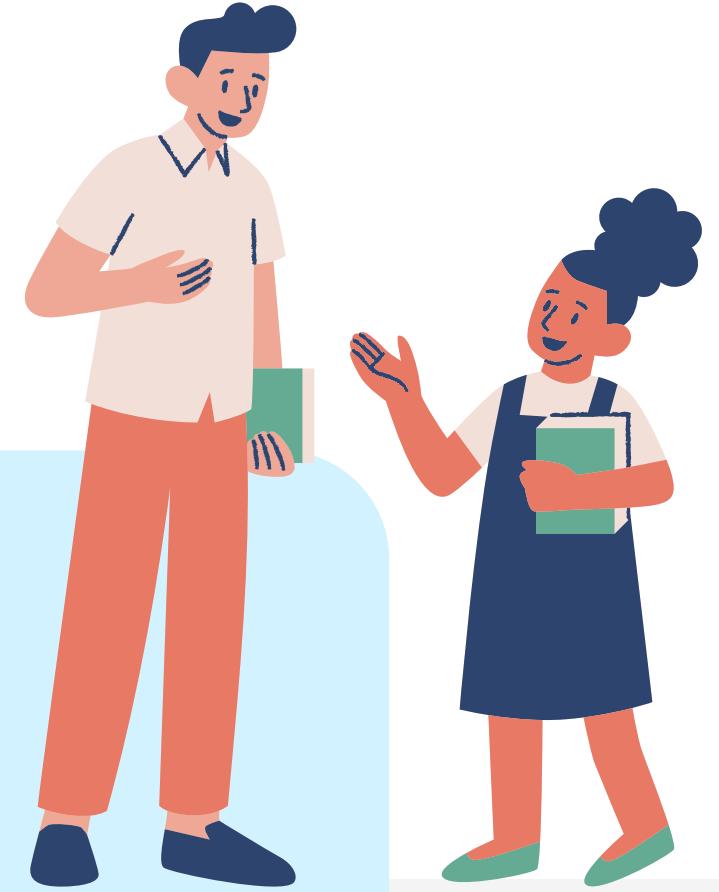
- Zadatak nastavnika je jednosmjeran proces
- Gradivo je konačno i neupitno
- Učenici su bezlični i pasivni primatelji znanja
- Uspješnost nastavnika ovisi o stručnosti
- Krajnji rezultat je osoba koja ima puno znanja ali se teško prilagođava drugim situacijama, ne može znanje koristiti kreativno i za traženje rješenja

Usmjereni na poticanje učenja

- Predavanje je usmjereni na promjenu učenikova razumijevanja
- Nastavnika podjednako zanima proces učenja kao i rezultat
- Važne su osobine empatičnosti, razumijevanja, podržavajući stav prema učeniku
- Učenik kao partner i cjelovita osoba
- Krajnji rezultat je stručnjak, osoba spremna na cjeloživotno obrazovanje i koja uživa u učenju

Što je pamćenje?

- Sposobnost zadržavanja i dohvaćanja/ korištenja informacija/podataka
- 3 razine pamćenja – senzorno, kratkoročno i dugoročno
- Kako bi informacije prešle iz senzornog i kratkoročnog pamćenja potrebno ih je povezati sa postojećim znanjem (asimilacija i akomodacija)

Što je pamćenje?

Postoje 3 uobičajene operacije pamćenja

- **KODIRANJE** – senzorni podražaji se pretvaraju u mentalne reprezentacije – NUŽNO JE RAZUMIJEVANJE
- **POHRANA** – zadržavanje kodiranih podataka
- **PRONALAŽENJE** – dohvaćanje potrebnih informacija

Pamćenje

Senzorno pamćenje – zadržavanje dolaznih informacija u nepromijenjenom obliku – do 2 sekunde

Kratkoročno pamćenje - 3 vrste

1. zadržavamo ponavljanjem, nakon toga se gubi
2. Kodiramo željene informacije kako bi ih pospremili u dugoročno pamćenje
3. Dohvaćamo informacije iz dugoročnog pamćenja – radna memorija

Dugoročno pamćenje – Sve što znamo i što nam omogućuje mišljenje!

- Motoričko i verbalno, implicitno i eksplisitno, deklarativno i proceduralno...

Teorijski pristupi u objašnjavanju učenja

01

KOGNITIVISTIČKI MODEL -
Piaget - svi svjesni i nesvjesni procesi kojima obradujemo znanje i informacije, učenje se može događati i bez svjesnog uključivanja

02

KONSTRUKTIVISTIČKI MODEL -
naglasak je na aktivnom učenju, učenik mora biti aktivan i svjesno sudjelovati

03

Potiče kritičko razmišljanje, postavljanje pitanja, sudjelovanje u diskusiji, provođenje eksperimenata i rješavanje problemskih situacija

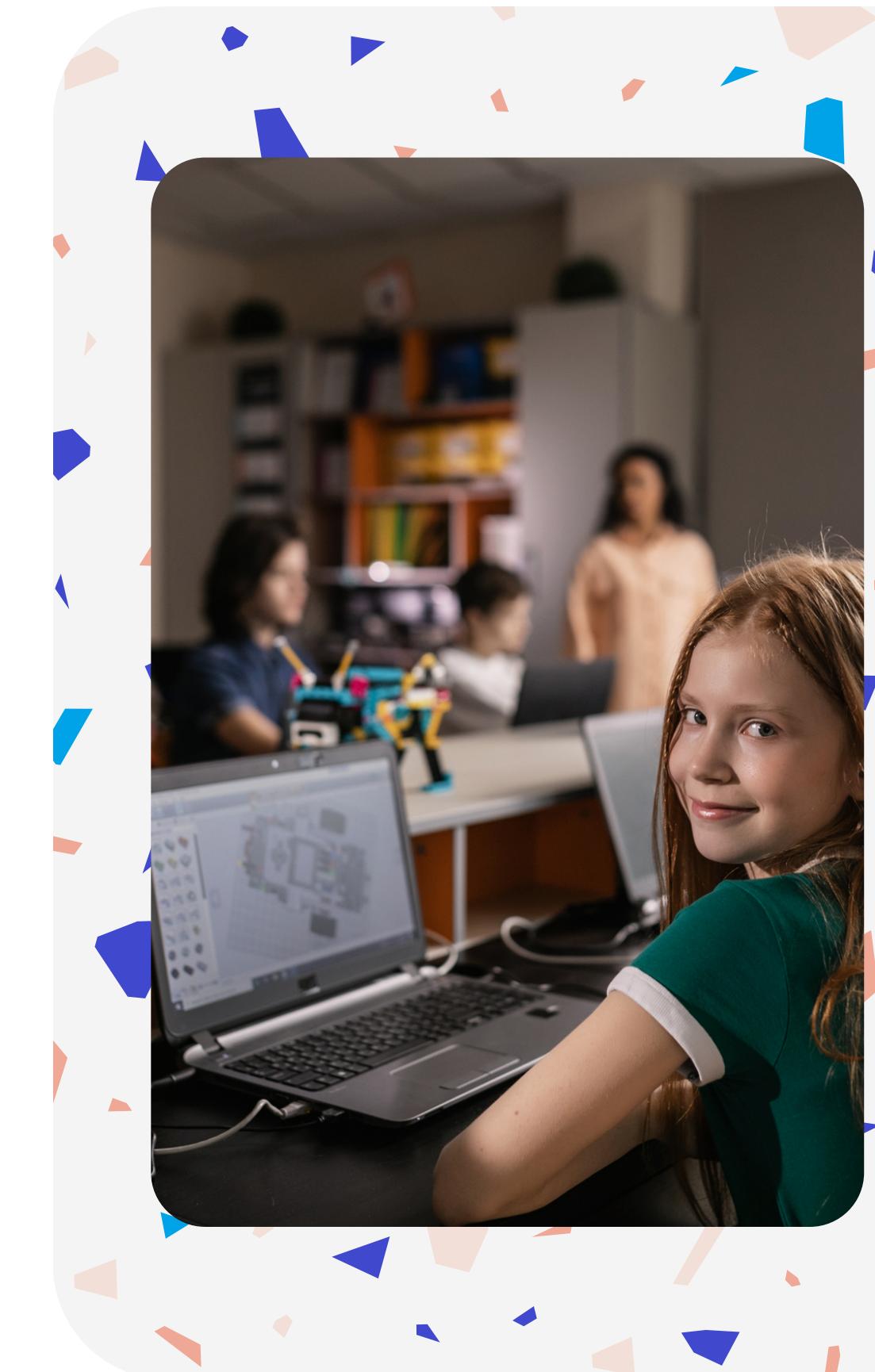
Biggsov (1999) prikaz karakteristika obrazovnog okruženja koje potiču različiti pristup učenju

Površinski pristup učenju uvjetovan je:

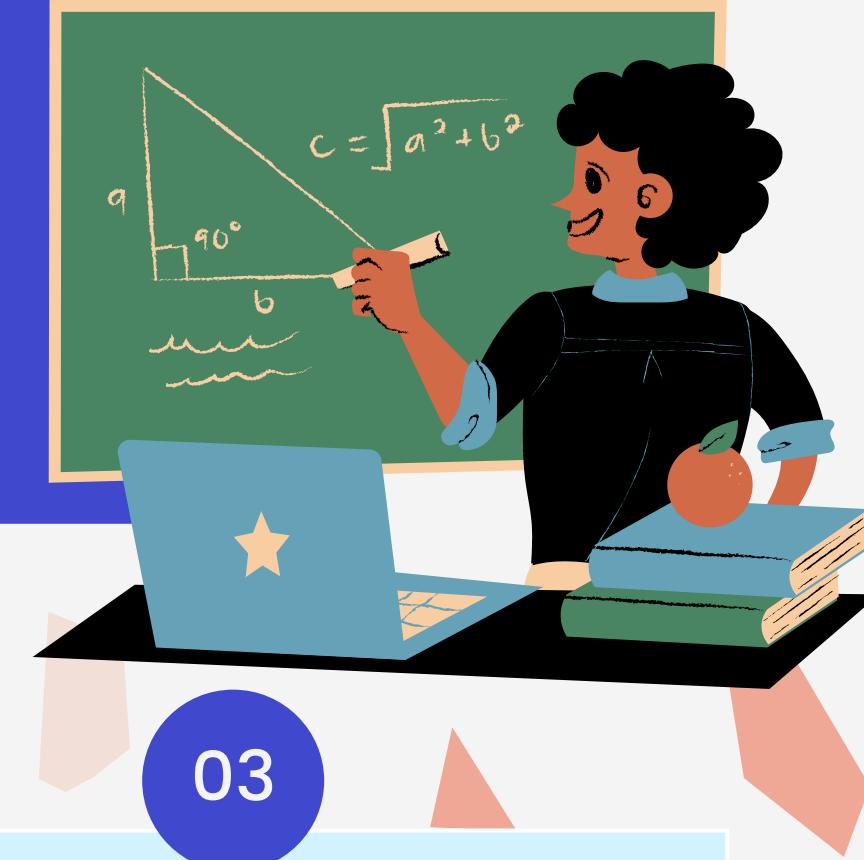
- utvrđivanjem znanja kod kojeg se naglašava doslovno dosjećanje
- ispitnim situacijama koje stvaraju prekomjernu anksioznost
- neu jednačenim kriterijima ocjenjivanja
- nedostatnim povratnim informacijama
- podržavanjem nesamostalnosti
- slabim zanimanjem za područje i predznanjem
- prethodnim obrazovnim iskustvom

Dubinski pristup učenju uvjetovan je:

- metodama poučavanja i utvrđivanja znanja koje potiču aktivan odnos prema gradivu i kontinuirano bavljenje problemima u području
- poticajnim i promišljenim poučavanjem
- jasno izraženim nastavnikovim očekivanjima
- mogućnošću odgovornog izbora metoda i sadržaja učenja
- mogućnošću uvježbavanja i primjene znanja
- zanimanjem i dobrom predznanjem
- prethodnim obrazovnim iskustvom

ERR okvir za poučavanje

01

evokacija -faza poučavanja u kojoj se učenici trebaju prisjetiti što sve znaju o određenoj temi/pojmu/konstruktu, postavljaju se pitanja i pobuduje radoznanost

02

razumijevanje značenja - U drugoj fazi se upoznaju s novim informacijama(gradivom) – moraju biti svjesni koliko razumiju novo gradivo – pokušavaju povezati sa starim znanjem

03

refleksija- posljednja faza internalizacije, rezimira se naučeno te se čvrsto povezuje sa starim informacijama, potrebno je poticati raspravu i provjeravati razumijevanje

Vrste pitanja na nastavi

- 1 Otvorena i zatvorena pitanja
- 2 Kovergentna i divergentna
- 3 Davanje odgovora na pitanje
- 4 Vrijeme čekanja na odgovor
- 5 Davanje primjerene povratne informacije na odgovor

Kritičko razmišljanje

- Kritičko razmišljanje – sastoji se od teze, argumenta, dokaza i jamstva
- Što je kritičko razmišljanje zapravo?
- Zašto je ono važno?
- Kako poticati kritičko mišljenje? – Pisanje i istraživanje kao ključne metode

Kritičko čitanje

**Naučite učenike kako Vi učite, kako
Vi čitate određeni tekst**

- Koji pristup je najbolji za Vaš određeni predmet?
- Kako razlikovati bitno od nebitnog?
- Organizacija teksta – kako je tekst posložen – kronološki, koristeći usporedbe, primjere, opise, probleme i rješenja

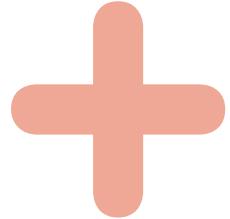
INSERT (Interactive notating system for effective reading and thinking)

Kvačica na marginu ukoliko ono što ste pročitali potvrđuje ono što ste znali ili mislili da znate

Označite ukoliko neka informacija proturječi ili se razlikuje od onoga što ste znali ili mislili da zname

Označite ako je to nova informacija za vas

Označite upitnikom ako vas informacija zbumjuje ili bi o tome voljeli znati više

Kritičko pisanje (1)

- Uvježbavanje (sakupljanje informacija i razmišljanje o tome kako oblikovati tekst) – najvažnija faza za poticanje kritičkog mišljenja
- Pisanje probne verzije
- Prepravljanje prve verzije, dodavanje novih informacija, objašnjavanje
- Lektoriranje, provjeravanje pravopisa i gramatike
- Objavljivanje – davanje teksta na čitanje drugima

GROZDOVI / MENTALNE MAPE / PADLET / JAMBOARD

KORIŠTENJE DIGITALNIH ALATA U UČIONICI

- Padlet ili jamboard – za postavljanje pitanja, komentiranje nastave, poticanje suradničkog učenja i argumentiranja stavova
- Kahoot ili mentimeter – za kvizove, ponavljanje gradiva na kraju sata, ispitivanje različitih stavova
- Fan.school za poticanje znatiženje i kritičkog razmišljanja i pisanja
- Wordwall – učenje kroz različite igre
- Socrative – za provjeru znanja, diskusije i učenje
- Class dojo – za praćenje napretka učenika, komunikaciju s roditeljima i učenicima

Pojmovi unaprijed - vodič za učenje - ispremiješane rečenice

- Učenicima se predstavi tema rada/pitanje te oni zasebno zapisuju odgovor, pretpostavke o definicijama ili neke zaključke o temi. Nastavnik može tražiti neke učenike da podijele s ostalima svoje zamisli
- Učenici dobivaju set pitanja na koje trebaju dati odgovor prije početka predavanja (zatvorena pitanja o temi koja će se obraditi). Kroz nastavu se dobivaju odgovori na postavljena pitanja – učenici na kraju rade provjeru koliko su odgovora točno odgovorili, što ih je iznenadilo ili bilo različito od njihovog mišljenja
- Male grupe učenika dobivaju ispremiješane rečenice, dijelove teksta koje trebaju posložiti prema redoslijedu koji smatraju da je točan.

Znam

- želim znati/naučio/la sam
- Učenici ispunjavaju tablicu u malim grupama
- Što sve znaju o temi koja će se predavati
- Što bi voljeli naučiti – postavljaju pitanja o temi - potiče se znatiželja
- Na kraju predavanja odgovaraju na pitanja što su naučili te što im je bilo osobito važno, što ih je iznenadilo – jesu li dobili odgovore na pitanja

Obrnuta učionica

- Učenici samostalno kod kuće prolaze određeno gradivo (online materijali, udžbenik, radni listići)
- Vrijeme u učionici služi da se o zadanom gradivu raspravlja, postavljaju pitanja, razjasne nejasnoće, provode eksperimenti
- Zahtijeva dodatni angažman nastavnika i ostavlja veliku odgovornost učeniku da kod kuće odradi zadatak i obradi gradivo

Suradničko učenje (1)

- Sve obrazovne metode koje na bilo koji način uključuju zajedničke napore učenika u postizanju zajedničkog cilja
- Učenici se međusobno razlikuju pa svatko dolazi sa svojim načinom učenja i razumijevanja
- Nastalo kao suprotnost natjecateljskom učenju
- Učenje postaje stvaralački proces, zajednički stvaraju nove ideje, sadržaje, vrijednosti
- Vodi boljem uspjehu i dugoročnijem pamćenju

Suradničko učenje (2)

- Pridonosi učinkovitijem usvajanju znanja i vještina u različitim područjima
- Najbolje potiče najmanje motivirane i najneuspješnije učenike
- Potiče razvoj kritičkog, kreativnog i logičkog mišljenja
- Potiče bolje odnose među učenicima, te bolje odnose prema nastavnicima i školi
- Unapređuje različite socijalne vještine – komunikacijske, asertivne i suradničke, toleranciju i empatiju
- Jača samopouzdanje i samopoštovanje učenika

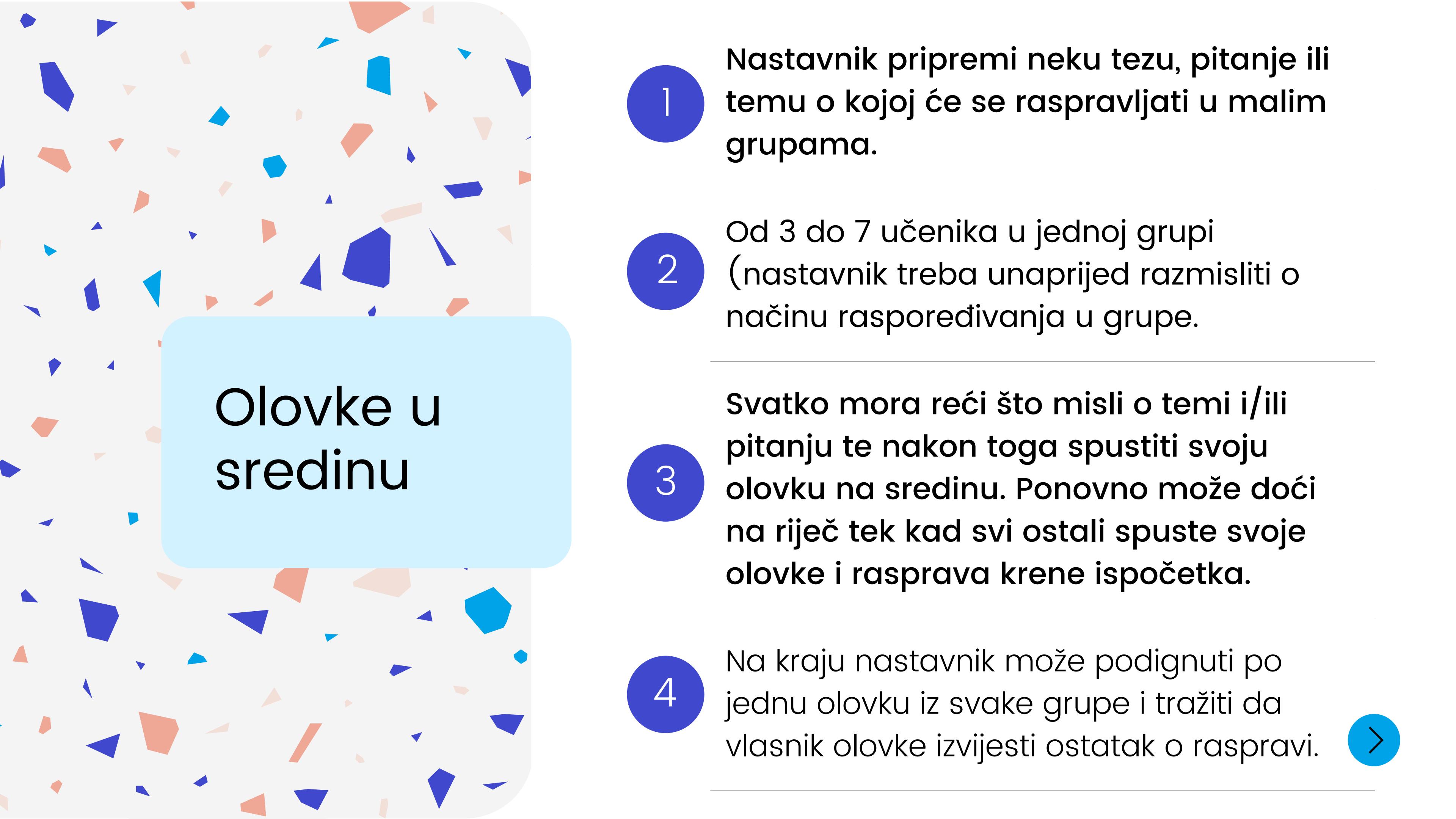
Suradničko učenje (3)

- Potrebno je da učenici imaju svijest da o zlaganju svih ovisi ostvarenje zajedničkog cilja
- Učenici koji aktivno sudjeluju u nastavi i osjećaju uspješni u tome stabilno napreduju
- Potrebno osigurati ravnopravno sudjelovanje i izbjegći sklonost zabušavanju davanjem individualne odgovornosti
- Prednost se daje heterogenim grupama

Rad u paru

- Svaki učenik za sebe razmisli o nekoj temi/pitanju/dijelu te nakon toga raspravlja s učenikom u paru
- Nakon kratke rasprave mogu izvještavati o zaključcima
- Učenik može predstavljati ideje druge osobe iz para

Olovke u sredinu

1 Nastavnik pripremi neku tezu, pitanje ili temu o kojoj će se raspravljati u malim grupama.

2 Od 3 do 7 učenika u jednoj grupi (nastavnik treba unaprijed razmisliti o načinu raspoređivanja u grupe).

3 Svatko mora reći što misli o temi i/ili pitanju te nakon toga spustiti svoju olovku na sredinu. Ponovno može doći na riječ tek kad svi ostali spuste svoje olovke i rasprava kreće ispočetka.

4 Na kraju nastavnik može podignuti po jednu olovku iz svake grupe i tražiti da vlasnik olovke izvijesti ostatak o raspravi.

Pronađi svoj par!

- Nastavnik priprema pitanje/tezu/temu rada i dovoljno prostora za kretanje učenika
- Učenici se slobodno kreću po učionici, kada nastavnik kaže "Stop!" učenici tvore par s prvom osobom koja stoji kraj njih te kreću u kratku raspravu, postupak se ponavlja nekoliko puta
- Na kraju nastavnik može tražiti da neki ili svi učenici izvijeste o svojim raspravama

Obilazak galerije

- Grupe učenika unaprijed pripreme plakate na određenu temu
- Na nastavi se plakati izvješe po učionici. Svi učenici imaju vremena da u miru pregledaju plakate (galeriju) te da komentiraju na papirićima što im se svidjelo, što im je zanimljivo, što im se nije svidjelo, nejasno je, o čemu bi voljeli znati više, s čime se slažu, s čime se ne slažu, postaviti pitanje na temu...
- Nakon obilaska, svi mogu pročitati poruke kraj plakata te predstaviti plakat dodatno i eventualno odgovoriti na postavljena pitanja

Slagalica

- 1 Svaki student je u prilici proučiti jedan dio gradiva te pripremiti kratko izlaganje za malu grupu.
- 2 Najvažniji je izbor teksta, teme, sadržaja koji će se obrađivati.
- 3 Učenici se dijele u "matične gupe" koje imaju članova jednakog broja koliko i dijelova teksta – svatko dobiva jedan dio teksta za koji je odgovoran.
- 4 Nakon toga u "ekspertnim grupama" proučavaju materijal i pripremaju izlaganje.
- 5 Za završetak se vraćaju u "matične grupe" i predstavljaju svatko svoj dio zadatka
- 6 Može se u velikoj grupi provjeriti jesu li svi shvatili cilj predavanja i glavne ideje/koncepte.

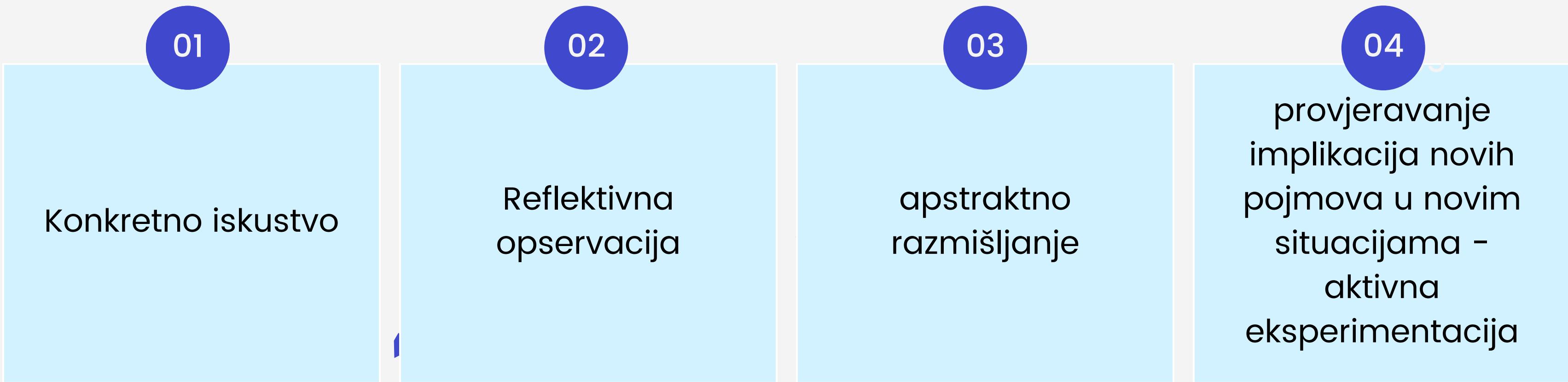
Mreža diskusije

- Učionica se podijeli na dvije strane (trakom, klupama...) – Na sredini se nalazi pitanje a lijevo je prostor za negativan odgovor, desno za potvrdan.
- Učenici u paru diskutiraju o određenom pitanju i odgovore, zatim se parovi spoje i uspoređuju svoje zaključke – potiče se argumentiranje stavova
- U idućoj fazi svatko odlučuje za sebe i odlazi na dio učionice predviđen za odgovor za koji su odlučili.
- Svaka strana u 10 minuta dogovara najjače argumente koji se nakon toga pred svima izlažu
- Ako tijekom diskusije netko promijeni mišljenje može otic na drugu stranu
- Na kraju svaki učenik za sebe piše svoje zaključke u svoju mrežu diskusije (npr. Padlet, Jamboard, Kahoot...)

Iskustveno učenje

- Kolbov ciklus iskustvenog učenja (1998.)
- Učenje je proces u kojem se znanje stvara kroz transformaciju iskustva

Iskustveno učenje

- **EKSPERIMENT** – stjecanje vještine opažanja i bilježenja rezultata, povezivanje teorije s rezultatom
- **GRUPNO ISTRAŽIVANJE** – nastavnik pomaže s odabirom i prikupljanjem materijala
- **SAMOSTALNO ISTRAŽIVANJE** – može biti projekt na kojem učenici rade kroz čitavu godinu – poslovni plan*
- **UČENJE KROZ PRAKSU** – volontersko iskustvo, posjeti, izleti, škola u zajednici

Iskustveno učenje

- Uključenost u proces učenja je ključni faktor – osoba koja uči je u potpunosti usredotočena
- Uključenost donosi osjećaj zadovoljstva i sreće – dijete to osjeća najčešće kada se igra
- Zadovoljstvo dolazi iz istraživačkog nagona, potrebe za razumijevanjem okoline
- Važno je da je stupanj razvoja primjerен zadatku (prejednostavni zadatak – nema učenja, prekomplikiran – dolazi do odustajanja)
- Proces učenja jednako je važan kao i rezultat
- Bez naknadnog promišljanja, iskustveno učenje je akcija zbog akcije

Uloga nastavnika

iks
UDRUGA

ema
Prostor EMAnicipacije

Hvala na pažnji!

099 457 5444 ili 01 285 2170

info@ambidekster.hr

Avenija Dubrava 238

Za više informacija o projektu: prostor-emancipacije.hr/projekti

Za više o EU fondovima: www.esf.hr i www.struktturnifondovi.hr